



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα 16-01-2026

Αρ. πρωτ.: 10931

ΠΡΟΣ:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: ΩΣ ΠΑ

(Διά της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. 863/18-12-2025 Αναφορά

Σχετικά με την παραπάνω Αναφορά που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Ελ. Βατσινά**, για τα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

Αναφορικά με τη στήριξη των αγροτών της Νάξου, επισημαίνονται τα κάτωθι:

Α. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022 (ΠΑΑ 2014-2022), μεταξύ των άλλων, χρηματοδοτούνται, έως και 31/12/2025, οπότε και ολοκληρώνεται, δράσεις και επενδυτικές δαπάνες που αποσκοπούν στη στήριξη του Πρωτογενούς Τομέα στο σύνολο των Περιφερειών της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των νησιών του Αιγαίου, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερης παραγωγικής διάρθρωσης της ελληνικής γεωργίας, καθώς και του σημαντικότερου ρόλου που έχουν για την κοινωνικοοικονομική συνοχή των αγροτικών μας περιοχών.

Ειδικότερα:

Στο πλαίσιο του Μέτρου 1: «Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης», προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών/κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων, με έμφαση στους νέους γεωργούς και στις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στο πλαίσιο του Μέτρου 2: «Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση», προβλέπεται η ενίσχυση παρόχων γεωργικών συμβουλών, προκειμένου να στηρίξουν τους αγρότες ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Στο πλαίσιο του μέτρου 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις», μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι επαγγελματίες αγρότες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), οι οποίοι ενισχύονται για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων και, μεταξύ των άλλων, ενισχύονται για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, καθώς και την αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών. Παράλληλα, ενισχύονται δαπάνες για την εξοικονόμηση ύδατος, καθώς και δαπάνες που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ για την παραγωγή ενέργειας, ώστε να μειωθεί το υψηλό κόστος ενέργειας. Τέλος, προβλέπεται η ενίσχυση

δαπανών για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της συλλογικής χρήσης και επεξεργασίας των αποβλήτων των γεωργικών εγκαταστάσεων.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της Δράσης 4.2.1 «Για τη μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι», ενισχύονται πολύ μικρές, μικρο-μεσαίες (ΜΜΕ), αλλά και μεγάλες επιχειρήσεις, για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό, με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων του τομέα, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή. Επιπλέον, επενδύσεις μεταποίησης γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ενθαρρύνονται και μέσα από τις δράσεις των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων LEADER.

Επίσης, στο πλαίσιο του Μέτρου 4.3, υλοποιούνται μικρά και μεγάλα εγγειοβελτιωτικά - αρδευτικά έργα υποδομής, για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη χρήση του αρδευτικού νερού, καθώς και για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αλλά και έργα αγροτικής οδοποιίας για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, τη μείωση του κόστους μεταφοράς και την ταχύτερη και ασφαλέστερη διακίνηση ευπαθών προϊόντων. Ειδικότερα, αναφορικά με τις υποδομές άρδευσης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) υλοποιεί το μεγαλύτερο πρόγραμμα που έχει χρηματοδοτηθεί ποτέ από πόρους της Ε.Ε., μέσα από το εμβληματικό πρόγραμμα ΥΔΩΡ 2.0, σε συνέργεια με το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλάζοντας ουσιαστικά τον παραγωγικό χάρτη της χώρας μας και επιδιώκοντας την εξοικονόμηση των υδατικών πόρων, δεδομένης και της ανάγκης αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Εντός του α' τριμήνου 2024, εκδόθηκε και νέα πρόσκληση, ύψους 124 εκ. €, από το ΠΑΑ, ενώ δημοσιεύθηκε νέα πρόσκληση από το ΣΣ ΚΑΠ, με πόρους της τάξης των 169 εκ. €.

Στο πλαίσιο του Μέτρου 6.1 των Νέων Γεωργιών, προβλέπεται αυξημένο πριμ πρώτης εγκατάστασης για νέους που εισέρχονται στην πρωτογενή παραγωγή, με στόχο την ηλικιακή αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, καθώς και τη συνολικότερη αναζωογόνηση των τοπικών αγροτικών κοινωνιών. Στο πλαίσιο αυτό, στην τελευταία πρόσκληση του Μέτρου διατέθηκαν στο πρόγραμμα Νέων Γεωργιών πάνω από 600 εκ. €, εξαντλώντας κάθε χρηματοδοτική δυνατότητα μέσα από την ένταξη επιπλέον 2.200 επιλαχόντων με επιπλέον 81 εκ. €. Επίσης, εκδόθηκε και νέα πρόσκληση εντός του 2024 με 410 εκ. € από το ΣΣ ΚΑΠ.

Περαιτέρω, στο πλαίσιο του Μέτρου 6.3, παρέχεται στήριξη σε Μικρές Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις με τη μορφή κατ' αποκοπή ενίσχυσης, προκειμένου να διατηρήσουν τη βιωσιμότητά τους.

Στο πλαίσιο του Μέτρου 9: «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς γεωργίας και της δασοκομίας», δίνονται κίνητρα για τον σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

Η στήριξη του πρωτογενούς τομέα επιδιώκεται και με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω των Επιχειρησιακών Ομάδων του Μέτρου 16 «Συνεργασία» του ΠΑΑ, οι οποίες έχουν σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη, επιδιώκοντας την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας.

Επίσης, στο πλαίσιο του Μέτρου 11, παρέχεται στήριξη για τη μετατροπή ή τη διατήρηση των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας, με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν

σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών, οι οποίες χρηματοδοτούνται και από λοιπά φιλοπεριβαλλοντικά μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ.

Σημαντική στήριξη παρέχεται και μέσω του Μέτρου 13 της εξισωτικής αποζημίωσης, το οποίο στοχεύει στην προστασία του εισοδήματος των παραγωγών και τη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας σε ιδιαίτερα ευάλωτες περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.

Συμπληρωματικά, εξετάζεται η δυνατότητα στήριξης των παραγωγών μέσω του έκτακτου Μέτρου 23, το οποίο εγκρίθηκε από την Ε.Ε., προκηρύχθηκε και προβλέπει τη στοχευμένη στήριξη ρευστότητας σε γεωργούς που επλήγησαν από φυσικές καταστροφές που έλαβαν χώρα από την 1η Ιανουαρίου 2024 και μετά.

Στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2022, επίσης, παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδοτικής ενίσχυσης επενδύσεων σε προληπτικά μέτρα που σκοπεύουν στη μείωση των δυσμενών επιπτώσεων φυσικών φαινομένων, καιρικών συνθηκών και καταστροφικών συμβάντων, μέσα από το σχετικό Μέτρο 5.1, του οποίου Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης έχει ορισθεί ο ΕΛ.Γ.Α.

Οι δράσεις πρόληψης αφορούν κυρίως σε ενεργητική προστασία φυτικού κεφαλαίου από παγετό, προστασία από τις καταιγίδες, το χαλάζι, τη βροχή, την ξηρασία, τις πλημμύρες και τις πυρκαγιές, καθώς και σε προστασία ζωικού κεφαλαίου από μεταδοτικές ασθένειες και φυσικές καταστροφές.

Η ένταση ενίσχυσης για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις φυσικών ή νομικών προσώπων ανέρχεται στο 80% και των Συλλογικών Σχημάτων Γεωργών στο 100%.

Στο πλαίσιο του Μέτρου 5.1, έχουν πραγματοποιηθεί δύο προσκλήσεις για ιδιωτικές επενδύσεις πρόληψης (π.χ. αντιχαλαζικά δίκτυα, ανεμομίκτες κ.λπ.), με δικαιούχους μεμονωμένους παραγωγούς, καθώς και συλλογικά σχήματα (ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, συνεταιρισμοί κ.λπ.), με το ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε να ανέρχεται συνολικά σε 40 εκ. ευρώ περίπου δημόσια δαπάνη.

Β. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027), μεταξύ των άλλων, προβλέπεται η χρηματοδότηση παρεμβάσεων που αφορούν και στους δύο πυλώνες (άμεσες ενισχύσεις και αγροτική ανάπτυξη) της ΚΑΠ για τη χορήγηση ενισχύσεων και την υλοποίηση επενδυτικών δαπανών που αποσκοπούν στη στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής.

Οι εν λόγω παρεμβάσεις στοχεύουν, κυρίως, στη στήριξη του εισοδήματος των παραγωγών, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα, στην ενθάρρυνση επενδύσεων και στην υιοθέτηση φιλοπεριβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων – ΕΓΤΕ):

Μέσω του Πυλώνα Ι και των άμεσων ενισχύσεων, παρέχονται ενισχύσεις μέσω της βασικής ενίσχυσης. Η βασική ενίσχυση αφορά στην εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, χορηγείται ετησίως ανά αγρονομική περιφέρεια, που, στην προκειμένη περίπτωση, αφορά σε αυτή για τις μόνιμες καλλιέργειες, και η ενίσχυση καταβάλλεται μέσω των δικαιωμάτων.

Επιπλέον, προβλέπεται η αναδιανεμητική ενίσχυση, η οποία χορηγείται, ως συμπληρωματική ενίσχυση, ετησίως στην αγρονομική περιφέρεια για τις μόνιμες καλλιέργειες και αφορά στην αναδιανομή ενισχύσεων από τις μεγαλύτερες στις μικρότερες ή μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Στη στήριξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στοχεύουν και οι χορηγούμενες ετησίως συνδεδεμένες ενισχύσεις.

Μέσω του Πυλώνα Ι, επίσης, παρέχεται με τη νέα ΚΑΠ η δυνατότητα ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα μέσω των οικολογικών προγραμμάτων, προκειμένου να εφαρμόσουν φιλοπεριβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές, ενώ αντίστοιχες πρόνοιες για επενδύσεις και δράσεις προβολής – προώθησης προβλέπονται στο πλαίσιο των τομεακών προγραμμάτων για τον αμπελοοινικό τομέα, το ελαιόλαδο, το μέλι και τα οπωροκηπευτικά.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης – ΕΓΤΑΑ):

Όσον αφορά στις παρεμβάσεις του Πυλώνα ΙΙ που αφορούν σε στρεμματικές ενισχύσεις (Γεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις), εκτός της Εξισωτικής Αποζημίωσης που συνεχίζεται, προβλέπονται και οι εξής:

➤ Π3-70-1.5 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων

Η παρέμβαση έχει ως στόχο τη στήριξη των κτηνοτρόφων που εκτρέφουν απειλούμενες αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων, δεδομένου ότι αυτές έχουν χαμηλές αποδόσεις και, κατ' επέκταση, η εκτροφή τους οδηγεί σε απώλεια εισοδήματος σε σχέση με τις λοιπές φυλές.

➤ Π3-73-3.5 Προστασία, διατήρηση και βελτίωση των γενετικών πόρων στην κτηνοτροφία

Η παρέμβαση στοχεύει στη βελτίωση της παραγωγικότητας του ζωικού κεφαλαίου της χώρας, αλλά και της διατήρησης των αυτόχθονων φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας και της υστέρησης των αποδόσεών τους, σε σχέση με τις ξένες φυλές.

➤ Π3-70-1.4 - Προστασία και διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών – ποικιλιών (φυτογενετικού υλικού) που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Ενισχύονται τοπικές ποικιλίες, οι οποίες, κατά τεκμήριο, είναι περισσότερο ανθεκτικές στις ξηροθερμικές συνθήκες που αναμένεται να ενταθούν λόγω της κλιματικής αλλαγής.

➤ Π3-70-2.1 - Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)

Η στήριξη στο πλαίσιο της παρέμβασης παρέχεται, μεταξύ των άλλων, για την εφαρμογή των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας, με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα, απαντώντας έτσι στη ζήτηση της κοινωνίας για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον γεωργικών πρακτικών.

Όσον αφορά στις δράσεις του Πυλώνα ΙΙ που αφορούν σε υλοποίηση επενδύσεων, αυτές έχουν ως εξής:

➤ Π3-73-2.1 – Σχέδια Βελτίωσης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα

Μέσω της εν λόγω παρέμβασης, θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων, από επαγγελματίες γεωργούς (φυσικά και νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα, με στόχο τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεών τους και τη διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού αυτών. Οι επενδύσεις που προβλέπονται θα δώσουν ευκαιρίες, ώστε να εκσυγχρονιστούν και να προσαρμοστούν οι εκμεταλλεύσεις γρήγορα στις ανάγκες της αγοράς, μέσω της αύξησης της συνολικής παραγωγικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης (αύξηση παραγωγικότητας κεφαλαίου, εργασίας, εδάφους) και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των βιώσιμων ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, μέσω της ενίσχυσης επενδύσεων αυτοματοποίησης, ψηφιοποίησης και συστημάτων γεωργίας ακριβείας.

➤ Π3-73-2.2 - Ενισχύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος

Μέσω της εν λόγω παρέμβασης, θα υλοποιηθούν επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις όλων των κλάδων από γεωργούς (φυσικά, νομικά πρόσωπα) και συλλογικά σχήματα, με στόχο

την εξοικονόμηση ύδατος, ώστε να επιτευχθεί η αποκατάσταση, η διατήρηση και η ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και την προστασία των υδάτων με την εξοικονόμηση ύδατος μέσω της μείωσης της ποσότητας που αντλείται από τα υπόγεια ή επιφανειακά υδατικά συστήματα και μέσω της αύξησης της αποδοτικότητας χρήσης ύδατος, με την εισαγωγή προηγμένων αρδευτικών συστημάτων στη γεωργία και την αύξηση της αποθήκευσης ύδατος.

➤ Π3-73-2.3 – Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

Προβλέπεται η ενίσχυση πολύ μικρών, μικρο-μεσαίων (ΜΜΕ) αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό, με κύριο στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, καθιστώντας τα πιο ελκυστικά στον καταναλωτή.

➤ Π3-73-2.6 – Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Προβλέπεται η ενίσχυση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για την κάλυψη ειδικών αναγκών εκσυγχρονισμού, μέσω επενδύσεων που θα συμβάλλουν στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας/βιοοικονομίας, εξοικονόμησης ενέργειας, μείωσης εισροών μέσω επαναχρησιμοποίησης ΓΚΤ (ΓεωργοΚτηνοτροφικά απόβλητα) και βελτίωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εκμεταλλεύσεων. Δικαιούχοι είναι επαγγελματίες γεωργοί, φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και συλλογικά σχήματα που δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα.

➤ Π3-75- 1 – Εγκατάσταση Νέων Γεωργών

Προβλέπεται η ενίσχυση των νέων που εισέρχονται στον πρωτογενή τομέα με στήριξη εφάπαξ ποσού έως 42.500 € για την υλοποίηση τετραετούς επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη βιώσιμων γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

➤ Π3 – 77-1.1 Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών και Διεπαγγελματικών Οργανώσεων στον τομέα της Γεωργίας

Θα δοθούν κίνητρα για τον σχηματισμό και τη λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους. Ενισχύεται η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος - σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων.

➤ Π3 – 77-2.1 Συστήματα Ποιότητας Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων

Στο πλαίσιο της εν λόγω παρέμβασης, οι παραγωγοί ενισχύονται για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, προκειμένου να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο προϊόν τους και να το καταστήσουν ανταγωνιστικό, αυξάνοντας παράλληλα τις ευκαιρίες τους στην αγορά.

➤ Π3- 77-3.1 Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας

Η στήριξη του κλάδου για την καλλιέργεια της ελιάς θα επιδιωχθεί με την υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών μέσω της εν λόγω παρέμβασης, που έχει ως σκοπό την ενσωμάτωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στην πράξη για αύξηση της παραγωγικότητας και βιωσιμότητας της γεωργίας.

➤ Π3 – 77-4.1 Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)

Μέσω των πρόσφατα εγκεκριμένων τοπικών προγραμμάτων, θα ενισχυθούν, μεταξύ των άλλων, πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση επενδύσεων (ιδρύσεις και εκσυγχρονισμοί) σε τομείς, όπως της βιοτεχνίας, οικοτεχνίας, μεταποίησης, αγροτουρισμού κ.λπ.

➤ Π3 – 78.1 – Εκπαίδευση κατάρτιση γεωργών – δασοκόμων

προβλέπεται η κατάρτιση γεωργών/κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες. Το μέτρο αφορά σε επαγγελματική

κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων με έμφαση στους νέους γεωργούς και τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

➤ Π3-78.2 Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων
Μέσω της εν λόγω παρέμβασης, οι γεωργοί θα έχουν την ευκαιρία στήριξης μέσω γεωργικών συμβουλών που θα παρέχονται από επιλεγμένους φορείς – παρόχους, ώστε να στηριχθούν ως προς τη βελτίωση της οικονομικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων.

Επίσης, και για τη νέα προγραμματική περίοδο, μέσα από το ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027, προβλέπονται παρεμβάσεις για τη Διαχείριση Κινδύνων μέσω:

➤ των τομεακών προγραμμάτων (οπωροκηπευτικών, οίνου, βρώσιμης ελιάς – ελαιόλαδου) και
➤ της παρέμβασης Π3-73-2.5 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την προστασία από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα» του Πυλώνα II.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της 2^{ης} Τροποποίησης του ΣΣ ΚΑΠ που εγκρίθηκε από την Ε. Επιτροπή, υποβλήθηκε πρόταση για την εισαγωγή νέας παρέμβασης που αφορά στην αποκατάσταση του γεωργικού και κτηνοτροφικού δυναμικού από καταστροφικά συμβάντα (κλιματικά φαινόμενα, ασθένειες ζώων και φυτών κ.λπ.), αντίστοιχη αυτής που ήδη προβλέπεται στο ΠΑΑ 2014-2022 (Μέτρο 5.2, το οποίο ενεργοποιήθηκε για την αποκατάσταση του ζωικού κεφαλαίου και των σταβλικών εγκαταστάσεων που επλήγησαν από τις θεομηνίες σε Θεσσαλία και Έβρο).

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνεται ότι, μέσω του ΠΑΑ 2014-2022, υλοποιούνται Χρηματοδοτικά Εργαλεία που αφορούν στην παροχή εγγυήσεων και δανείων με ευνοϊκούς όρους (ταμεία εγγυήσεων και μικροπιστώσεων) σε ωφελούμενους του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων [φυσικά και νομικά πρόσωπα, νέοι γεωργοί, ΚοινΣΕπ (Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση) και συλλογικά σχήματα].

Ακολουθεί σύνοψη της πορείας ενεργοποίησης εμβληματικών παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ:

- ✓ Ολοκληρώθηκε η πρόσκληση των Σχεδίων Βελτίωσης για την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό θερμοκηπίων και ξεκινά η αξιολόγησή τους, ενώ αναμένεται άμεσα η προδημοσίευση της νέας πρόσκλησης.
- ✓ Εντός του α' τριμήνου 2026, θα ολοκληρωθεί η αξιολόγηση του προγράμματος των Νέων Γεωργών και θα καταβληθεί η πρώτη δόση στους δικαιούχους.
- ✓ Άμεσα υπογράφεται η Συμφωνία Χρηματοδότησης με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα για την ενεργοποίηση των Χρηματοδοτικών Εργαλείων του ΣΣ ΚΑΠ, προκειμένου να εξασφαλίσουμε ευνοϊκούς όρους δανεισμού και πρόσβασης της αγροτικής επιχειρηματικότητας σε ρευστότητα για επενδύσεις και κεφάλαιο κίνησης.
- ✓ Προδημοσιεύτηκε η γεωργοπεριβαλλοντική δράση για τη Μείωση του Αποτυπώματος Άνθρακα καλλιεργειών, όπως το βαμβάκι και η βιομηχανική ντομάτα.
- ✓ Εντός του 2026, αναμένεται να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση και ένταξη σημαντικών δημοσίων επενδύσεων σε παρεμβάσεις εγγειοβελτιωτικών υποδομών και αγροτικής οδοποιίας, σε συνέχεια των προσκλήσεων που εκδόθηκαν και προσέγκυσαν εξαιρετικά σημαντικό ενδιαφέρον.
- ✓ Σε εξέλιξη βρίσκεται, επίσης, η αξιολόγηση επενδύσεων στη Μεταποίηση Γεωργικών Προϊόντων, καθώς και των προγραμμάτων α) χρηματοδότησης της σύστασης και λειτουργίας Ομάδων Παραγωγών και β) της Συνεργασίας μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων για την προώθηση της καινοτομίας στη Γεωργία.
- ✓ Εντός του 2026, επίσης, θα προκηρυχθεί από τις Ομάδες Τοπικής Δράσης για δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις το σύνολο των Τοπικών Προγραμμάτων LEADER για την περίοδο 2023-2027.

Ως προς τα ζητήματα άρδευσης, πρέπει να επισημανθεί ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) αναγνωρίζει τη σοβαρότητα του αρδευτικού προβλήματος στη Νάξο και τις επιπτώσεις του στην αγροτική παραγωγή και την τοπική οικονομία.

Σε κάθε περίπτωση, η χρηματοδότηση νέων εγγειοβελτιωτικών έργων εξαρτάται από τους διαθέσιμους εθνικούς και ενωσιακούς πόρους που διαχειρίζεται το ΥΠΑΑΤ.

Σε ό,τι αφορά στους ενωσιακούς πόρους, σημειώνεται ότι αφορούν κυρίως στο Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027. Στο πλαίσιο αυτό, ήταν ανοικτή, έως 31-10-2025, η Πρόσκληση της Παρέμβασης Π3-73-1.1 «Έργα υποδομών εγγείων βελτιώσεων», με δικαιούχους τα αρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες. Ωστόσο, κατά το χρονικό διάστημα της Πρόσκλησης, δεν υπήρξαν ώριμες μελέτες για νέα αρδευτικά έργα στην περιοχή των Κυκλάδων, προκειμένου να υποβληθούν προς χρηματοδότηση.

Σε ό,τι αφορά στους εθνικούς πόρους (ΤΠΑ 2021-2025), επισημαίνεται ότι είναι περιορισμένοι, καθώς το πρόγραμμα λήγει στις 31-12-2025, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη ο σχεδιασμός του νέου Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026-2030, στο πλαίσιο του οποίου θα εξεταστεί η δυνατότητα ένταξης αρδευτικών παρεμβάσεων, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης ώριμων μελετών. Πληροφοριακά, αναφέρεται ότι στη Νάξο υλοποιείται το έργο «Κατασκευή φράγματος Τσικαλαριού και αρδευτικού δικτύου», για το οποίο αρμόδιο να ενημερώσει είναι το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με το Π.Δ. 77/2023.

Η κυβέρνηση έχει αποδείξει με πράξεις ότι στηρίζει τον πρωτογενή τομέα με σοβαρότητα, σχέδιο και συνέπεια. Μόνο μέσα στο 2025 καταβλήθηκαν συνολικά 3,8 δισ. ευρώ σε εκατοντάδες χιλιάδες δικαιούχους, ποσό αυξημένο κατά περίπου 600 εκατ. ευρώ σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά.

Οι πόροι αυτοί αξιοποιήθηκαν με στοχευμένο και υπεύθυνο τρόπο:

- 1,65 δισ. ευρώ σε άμεσες ενισχύσεις προς τους παραγωγούς,
- 1,45 δισ. ευρώ σε δράσεις αγροτικής ανάπτυξης,
- 650 εκατ. ευρώ από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για έκτακτες και ειδικές παρεμβάσεις σε περιοχές και προϊόντα που δοκιμάστηκαν,
- και 76 εκατ. ευρώ για την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Παράλληλα, παρουσιάσαμε μια ολοκληρωμένη δέσμη προτάσεων που απαντά τόσο σε άμεσα όσο και σε διαχρονικά προβλήματα του αγροτικού κόσμου. Οι προτάσεις αυτές παρουσιάστηκαν στη συνέντευξη Τύπου της 8ης Ιανουαρίου 2026, την οποία μπορείτε να βρείτε στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://www.minagric.gr/2013-04-05-10-13-09/ministry-example/ypaat-grafeio-typou/deltiatypou/18727-dt070126>, και εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας και της προοπτικής του πρωτογενούς τομέα.

Είναι σαφές ότι τα προβλήματα του πρωτογενούς τομέα δεν είναι συγκυριακά ούτε δημιουργήθηκαν σήμερα. Απαιτούν μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, συνεργασία και συνολική αναδιοργάνωση, ώστε ο τομέας να μπορέσει να ανταποκριθεί στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής και να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά του στο μέλλον.

Σε αυτό το πλαίσιο, απευθύνουμε ανοιχτή πρόσκληση στους αγρότες για ουσιαστικό διάλογο γύρω από τα κρίσιμα ζητήματα που διαμορφώνουν το αύριο του πρωτογενούς τομέα:

- τις εμπορικές συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης,
- τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική,
- την ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των παραγωγών,
- και, πάνω απ' όλα, τη βιωσιμότητα της αγροτικής παραγωγής.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τη νέα ΚΑΠ, σύντομα ξεκινά Εθνικός Διάλογος με τη συμμετοχή όλων των αγροτών, σε κάθε Περιφέρεια της χώρας, μέσα από Περιφερειακές Συνδιασκέψεις που θα δώσουν φωνή σε όλους.

Όλα τα παραπάνω συνιστούν μια μεγάλη πρόκληση αλλά και μια σημαντική εθνική ευκαιρία: να αναδείξουμε τη δυναμική του πρωτογενούς τομέα και να εξασφαλίσουμε ότι τα ελληνικά προϊόντα, μοναδικά σε ποιότητα, θα κατακτήσουν τη θέση που τους αξίζει στις διεθνείς αγορές.

Σε αυτή τη λογική κινείται και η πρόταση του Πρωθυπουργού για τη συγκρότηση Διακομματικής Επιτροπής, με στόχο τη χάραξη μιας Εθνικής Στρατηγικής για τον πρωτογενή τομέα. Μιας στρατηγικής με διάρκεια στον χρόνο, που υπερβαίνει τον κύκλο των κυβερνήσεων και συνδέεται άμεσα με το μέλλον της αγροτικής οικονομίας και της ελληνικής περιφέρειας.

Τέλος, για τα θέματα που τίγονται στην Αναφορά 863/18-12-2025 και άπτονται των αρμοδιοτήτων των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, διαβιβάζουμε ηλεκτρονικά την ως άνω Αναφορά με το παρόν έγγραφο στα εν λόγω καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
3. Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής (με ηλεκτρονική διαβίβαση)
Γραφείο κ. Υπουργού
4. Βουλευτή κα Ελ. Βατσινά

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφεία Υφυπουργών
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
- Υπηρεσία Συντονισμού